

Cumhuriyetin İlanının Konya Basınındaki Yankıları: Babalık Gazetesi (1923-1933)

The Reflections of The Declaration of the Republic in Konya Press: The Babalık Newspaper (1923-1933)

Dr. Osman AKHAN *

Öz:

“Konya, muhtelif Türk Devletleri yaşamış öz Türk vatanıdır. Konya asırlardan beri tüten büyük bir Türk Ocağı’dır; Türk harsının esaslı membalarından biridir.” Mustafa Kemal Atatürk’ün bu sözleri ile dikkat çektiği Konya, Anadolu’da uzun yıllar Anadolu Selçuklu Devleti’nin merkezi olmuş, köklü kültür müesseselerinin kurulduğu bir şehir olmuştur. Konya bu durumunu Osmanlı Devleti zamanında da her bakımdan devam ettirmiş; tarihinden aldığı zenginlikle, Millî Mücadele yıllarından itibaren, Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulana kadar önemli roller üstlenmiş, o dönemlere ait önemli kaynaklara da ev sahipliği yapmıştır. Bu önemli kaynakların başında Millî Mücadelenin yanında ve safında olan Konya basını gelmektedir. Özellikle “Öğüt ve Babalık” gazeteleri o dönemin önemli yayın organları olmuşlardır. Öğüt gazetesi Cumhuriyet döneminde yayın hayatını noktalasa da, Babalık gazetesi Konya’nın en uzun soluklu gazetesi olmasından da güç alarak Konya halkının coşkusu, sevinci ve Cumhuriyet’in yılmaz bekçisi olmuştur. Mahalli basın, bir şehrin tarihine en iyi ışık tutan vasıtalarıdır. Cumhuriyet döneminin kritikliği basına ayrı bir sorumluluk yüklemiştir. Çok uzun süre Cumhuriyet kelimesinin telaffuzundan çekinilmiş, 29 Ekim 1923’te Cumhuriyet çılgınlıkları basın aracılığı ile ilk defa halk ile tanışmıştır. Ağır bir buhrandan çıkan halkın aklında-

*Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Antalya, Türkiye, osmanakhan@akdeniz.edu.tr, Orcid ID: 0000-0001-6532-7985

ki soru işaretleri basının doğru yaklaşımları ile giderilmiş, halk Cumhuriyet ile buluşmuştur. Yurt çapında yayın yapan diğer basın organları gibi Konya basını da kendine düşen görevi Millî Mücadele yıllarından Cumhuriyet'in kurulup yerleşmesine kadar en iyi şekilde yerine getirmiştir. Cumhuriyet, Konya'da coşkulu bir şekilde karşılanıp, kutlanmıştır. Basında en iyi şekilde bu kutlamaları duyurmuştur. Bu çalışmada öncelikle Cumhuriyet dönemi Konya basını tanıtılarak, o döneme tanıklık etmiş iki gazeteden biri olan, ulaşabildiğimiz Babalık gazetesinin 1923-1933 yılı nüshalarından kesitler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Cumhuriyet, Konya, Basın, Babalık

Abstract:

“Konya is the core Turkish homeland where various Turkish states lived. Konya has been a great Turkish homeland for centuries; it is one of the essential springs of Turkish culture.” Konya, to which Mustafa Kemal Atatürk drew attention with the sayings above, had been the center of the Anatolian Seljuk State for many years and had been a city where deep-rooted cultural institutions were established throughout history. Konya sustained this situation in all respects during the Ottoman Empire period; it has undertaken important roles until the Turkish Republic was founded since the National Struggle years; it has hosted substantial resources on those periods. One of these important sources includes the Konya press, which supported the National Struggle. Especially “Öğüt and Babalık” newspapers were important media organs of that period. Although Öğüt newspaper ended publishing during the early years of the Turkish Republic, Babalık newspaper has become the enthusiasm and joy of the people of Konya and the indomitable guardian of the Republic because it has been the longest running newspaper in Konya. The local press is one of the best means that shed the light on a city’s history. The criticality of the Republican period (the early years of the Turkish Republic) imposed a separate responsibility on the press. The utterance of the word Cumhuriyet was avoided for a long time, but on October 29, 1923, the public met the cries of the Republic through the press for the first time. The questions in the minds of the public, had experienced a severe depression, were dealt with the correct approaches of the press, and they met the Republic. Like the other media organs broadcasting throughout the country, Konya press has also fulfilled its duty in the best way from the National Struggle years to the establishment of the Republic. The Republic was welcomed and celebrated enthusiastically in Konya. The press announced these celebrations in the best way. In this study, firstly, Konya Press during the Republic period was introduced, and the sections from 1923-1933 copies of Babalık newspaper, one of the two newspapers witnessing that period, were presented.

Key Words: Republic, Konya, Press, Babalık

Giriş:

Milletlerin yaşamında türlü evreler ve dönüm noktaları vardır. Geçmişinde onların yazgısını değiştiren, yarınlarını aydınlatan, köklü bir değişmeye, gelişmeye, yeni bir yapıya, yeni bir oluşuma iten tarihler, günler vardır (Gökçeer, 1996: 41). Ülkemizde kutlanan milli bayramlarımız Türk halkının kaderine etki etmiş en önemli günlerin yıl dönümü kutlamalarıdır.

Milli bayramlar ve anma günleri, hiç şüphesiz, bir milleti oluşturan bireylerin, birlik ve beraberlik duygusunu en yoğun olarak yaşadığı günlerdir. Milleti oluşturan bireyler, bu milli günlerde, milli dayanışma ve birlik ruhu içinde, kendi milletlerine ait olma heyecan ve coşkusunu yaşarlar. Milli ülkülerini değişik platformlarda dile getirmenin ihtiyacını duyarlar. Böyle günlerde, gündelik yaşamın kaygılarından uzaklaşırlar, geçmişin sağduyulu bir biçimde değerlendirilmesi yapılır. Kısır görüşler bir yana bırakılır; geleceğe daha yüksek bir idealle bakılır (Tanfer, 1997: 1039). İşte bu milli bayramlar içinde Cumhuriyet Bayramının ayrı bir değeri vardır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında bütün vatandaşları birbirlerine kenetleyerek yeni bir ulus yaratma düşüncesi ile birçok inkılap yapılmış ve çok önemli adımlar atılmıştır. Milli birlik ve beraberliğin en önemli günlerinden biri olan Cumhuriyet Bayramı ile Türk milletinin idaresi bir kişinin elinden alınarak kendisine verilmiştir. Böylece Türk milleti yaptığı devrimin sonucunda kendi kaderini kendisinin tayin etmesi hakkını elde etmiştir. 29 Ekim 1923 günü Türk devriminin en büyük adımı olan Cumhuriyet ilan edilmiştir. Cumhuriyet Bayramının her yıl törenlerle kutlanması için bugünün bir milli bayram olarak kutlanması resmi olarak Meclis'in 19 Nisan 1341 (1925) tarihli oturumunda gerçekleşmiştir. Başvekil Ali Fethi Bey tarafından verilen kanun layihasında belirtilmiştir:

Her milletin kendisi için milli bayram olarak tek bir gün kabul ettiği, o günün memleket içinde ve dışında yabancı elçiliklerde kutlandığı, bu günün Fransa'da 14 Temmuz, Amerika'da 24 Temmuz olduğu, Türkiye Cumhuriyeti için de bu günün Cumhuriyet'in ilan edildiği gün olan 29 Ekim olarak kabul edilmesi gerektiği, 23 Nisan'ın benzer bir gün olarak kabulü ifade edildiği takdirde o günün Türk inkılap tarihinde bir merhaleyi ifade ettiği ancak Cumhuriyet'in ilanının tamamlanmış bir süreci ortaya koyduğu için 29 Ekim'in bayram olarak ilan edilmesi gerektiği... (Doğaner, 2207: 2).

Cumhuriyetin kuruluş aşamasında ve kurulmasından sonra Türk basınına çok önemli vazifeler düşmüştür. Millî Mücadele döneminde ve sonrasında milletin muasır medeniyetler seviyesine çıkarılması amacı doğrultusunda Cumhuriyetin ve inkılapların halka doğru anlatılması değişen siyasal kurumların işlevlerinin doğru anlatılması basın yayın organları ile olmuştur. 1923 yılında, Atatürk'ün gazetecilerle yaptığı bir konuşma esnasında söylediği "Millî Mücadeleyi telgraf telleri ile kazandı sözleri" (Şapolyo, 1969: 233), Atatürk'ün basını kullanarak inkılapları gerçekleştireceğini göstermekteydi.

Mustafa Kemal, 5 Şubat 1924'te basın mensuplarıyla yaptığı bir toplantıda, basının rejimi sahiplenmesi gerektiğini ifade etmiş ve Türk basınının ulusun gerçek ses ve iradesinin belirme yeri olan Cumhuriyet rejimi etrafında çelikten bir kale oluşturacağını, bunun bir fikir, düşünüş kalesi olacağını ve basından bunu istemesinin Cumhuriyetin hakkı olduğunu savunmuştur. Bu görüşlerine ek olarak herkesin kurtuluş ve saadetinin birlik ve dayanışma sayesinde gerçekleşeceğini belirterek, "Mücadele bitmemiştir. Bu hakikati milletin vicdanına lüzumu gibi isalde (ulaştırmada) matbuatın vazifesi çok ve çok mühimdir" demiştir (Temel, 2020: 418). İşte bu önemli vazifeyi sırtlanan, Anadolu basınından, Millî Mücadele'den yana olan önemli gazeteler şunlardır: "İzmir'e Doğru, Açıksöz, Arkadaş, Yeni Adana, Albayrak, Anadolu, Babalık, Dertli, Işık, Öğüt, Emel, Ahali, İstikbal, İrade-i Milliye ve Hakimiyet-i Milliye" (Öztoprak, 1981). Bu çalışmada Babalık gazetesi örneğinde Cumhuriyet Bayramı kutlamaları incelenmiştir.

Babalık Gazetesi

Çalışmamızda 1923-1933 yılları arasında Cumhuriyet Bayramı kutlamalarını incelediğimiz Babalık gazetesi, Konya'da, 6 Ocak 1910 tarihinden itibaren haftalık olarak 1-4-6 sayfa halinde yayınlanmaya başlamış, haftada iki, üç bazı yıllarda gündelik olarak çıkmıştır (Önder, 1999, 22). Gazetenin başlık kısmı iki çizgi çekilerek ayrılmıştır. Bu çizgilerin içerisine "BABALIK" ismi büyük puntolarla yerleştirilmiş, gazetenin tarihi üç farklı şekilde bu çizgilerin üstüne atılmıştır. Babalık isminin hemen altında "Her gün Çıkan Türk Gazetesidir" ifadesi yer almaktadır. "II. Meşrutiyet döneminde yayın hayatına girerek faaliyetlerini kurtuluş dönemi ve Cumhuriyet döneminde de sürdüren Babalık gazetesi yayın hayatına 42 yıl devam etmiş ve uzun soluklu bir gazete olma özelliğini korumuştur" (Arabacı, Ayhan, Demirsoy ve Aydın, 2009, 90). Konya Valisi Muammer Bey'in tavsiyesiyle 11 Haziran 1917 tarihinden, 30 Ekim 1918 tarihine kadar 76 sayı Türk Sözü adıyla yayınlanan gazete, haftada bir, dört sayfa üç sütun olarak dizilmiştir (Önder, 1949, 17). Babalık, 31 Aralık 1928 tarihinden itibaren yeni harflerle çıkmıştır.

Babalık gazetesi, özellikle 1919-1923 yılları arası Millî Mücadele döneminde de halkın yanında olduğu ve halkın sesi olduğu mesajlarını vermesi, aynı zamanda mücadele fikrini destekler yazılar yazması gazetenin en önemli olduğu dönemde aktif gazetecilik anlayışı ile hareket ettiklerinin en önemli kanıtı olmuştur. Millî Mücadele'nin en yüksek sesi olarak yayınlarına devam eden Babalık gazetesi, Mustafa Kemal tarafından da her zaman desteklenmiştir.

Babalık gazetesi yazarları ve matbaası ile birlikte 1921 yılından itibaren Millî Mücadeleye iştirak ederek desteklemiştir. Türk ordusu zaferler kazandıkça Babalık sabah akşam ilaveler yeni haberler eklemeleri yaparak halka kazanılan zaferlerin müjdelerini vermiş, dağıtıcılar bu ilaveleri derhal alarak sokaklara koşarak Konya'nın dört bir yanında gazete dağıtımını yapmışlardır (Önder, 1999). Ayrıca, Ankara'da mürekkep ve kâğıt yardımı alan Babalık Gazetesi kendi yayinevi olan Babalık basımevinde gazetenin yanı sıra Batı Cephesi'nin propaganda bildirileri de basılmış ve oradan cepheye gönderilmiştir. Yunan alfabesi ile de basılan bu bildiriler

uçakla Yunan birliklerinin üzerine atılarak propaganda yapılmasına destek olmuştur (Yurt Ansiklopedisi, 1981). Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa tarafından da Babalık gazetesi övülmüş ve yüceltilmiştir. İsmet Paşa Babalık için “Babalık’ı Garp Cephesi’nin vefakâr bir arkadaşı addediyoruz” diyerek gururlandırmıştır. Gazete bu cümleleri özel bir çerçeve içerisinde yayınlamıştır (Babalık 7 Nisan 1922).

Millî Mücadele yıllarından itibaren Konya, yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin her anlamda yanında ve safında yerini almıştır. Konya, genç Cumhuriyeti yerel basın ile desteklemiş, Cumhuriyet’e olan coşkusu her 29 Ekim gazetesinin satırlarında hissedilmiştir. Cumhuriyetin ilanı ile Babalık gazetesi Cumhuriyeti ve devrimleri halka anlatma gayesi ile çok önemli yazılar ve makaleler yayınlamıştır. İşte bu çalışmada, Cumhuriyet’in ilanının Konya basınında nasıl yer aldığını ortaya koymak amacı ile Babalık gazetesinde Cumhuriyet’in ilanından itibaren on yıllık bir devre incelenerek, Cumhuriyet kutlamalarından kesitler veren haberler sunmaya çalışılmıştır.

1. Cumhuriyetin İlan Edildiği Yıla Dair Babalık Gazetesi Haberleri

Cumhuriyet’in ilan edildiği tarihe dair Babalık Gazetesi haberlerinden ulaşılabildiğimiz 1, 4 ve 5 Teşrin-i Sâni (Kasım) 1339 (1923) tarihlerine dair haberlerde Cumhuriyete yönelik sevinç haberlerini görmek mümkündür. Örneğin Cumhuriyet’in ilanından 2 gün sonra “Cumhuriyetimiz” başlığı ile verilen haberde şu satırlar dikkat çekmektedir:

“Esasen tarzı şekli itibariyle cumhuriyetten başka bir şey olmayan hükümetimiz artık resmen de şeklini ilan etmiş oluyordu. Malumdur ki, hukukiyenin kabul ettiği üç tarz-ı hükümetten, hükümet-i cumhuriyet bizzat kudreti hükümeti haiz olması demektir ki, buna demokrasi de denir. İşte halk hükümeti denilen şekilde uzun harp senelerinde idaremizin şekli bu idi. Ancak o vakit istiklal endişesinden başka düşünülecek bir şey olmadığı için Cumhuriyetin milletimizin sebab-i felah ve terakkisi olacak olan diğer büyük gayelerini tatbik bittalep mümkün olmamıştır. Bundan sonra önümüzde bilhassa terakki ve tealimiz namına medid bir sulh devresi olacağına göre bu idarenin memleketi idare edeceğine şüphe yoktur. ... Cumhuriyet, saltanat idaresinin irade-i milliyeye tahvilidir. Son söz milletindir. ... Cumhuriyetin hüviyesini bizzat milletin iktidar hükümete olmasına göre esas fazilettir.” 1 Teşrin-i Sani (Kasım) 1339 (1923) / Babalık

Bu haberden üç gün sonra ise Konya’da yapılan kutlamalara yönelik bir haberden kesit şu şekildedir:

“Cumhuriyetin ilanı münasebetiyle icra edilmekte olan tezahürat dün de parlak bir suretle devam etmiştir. Sefarethanelerde bayraklarla beraber bayrağımızı güzide suretiyle göklere iştirak etmişlerdir. Cumhuriyetin ilanı ecnebi muhalefetle olduğu gibi mileli gayri Müslimlerden de derin bir hüsn-i tesir etmişti.” 4 Teşrin-i Sani (Kasım) 1339 (1923) / Babalık

Kutlama haberlerinden bir gün sonra Cumhuriyet’e olan sevgi ve bağlılığı ifade eden bir haber dikkat çekmektedir:

“Geçen hafta şekl-i hükümetimiz tespit edildi. Cumhuriyeti ilan ettik. O gün Türkün mesut günüydü. Anadolu'nun saf, berrak havasını bir sûrûr kapladı. Şark ve garb kızılıklara akşam vakti al rengi bürünmüş ve bütün dünyaya Türkün yeni devletini tebşir ediyordu. On milyar Türk bir havayı mesret içinde “Yaşasın Cumhuriyet” nidalarıyla semanın sükûnetinde akisler yapıyor, dalgalanıyordu. Bu sedalar Türkün derûni hayatından mazinin izlerinden ataizm suretiyle geliyor. Heyecan veriyordu. Eğer Türk tarihini yoklayacak olursak Türk Devleti, Cumhuriyet ile idare ediliyordu. Türkler aksa-yı şarkta bir medeniyet sahibi idiler. Binlerce sene evvel yaşadılar. Türk Devletlerinin teşkilat-ı siyasisini tedkik edecek olursak Türk Devleti bir Cumhuriyetten başka hiçbir şey değildi.” 5 Teşrin-i Sani (Kasım) 1339 (1923) / Babalık

29 Ekim 1923'te ilan edilen Cumhuriyet ile ilgili Konya basınından Babalık gazetesinin ulaşılabilen sayılarına baktığımızda, Cumhuriyetin Türk milletinin ruhuna en uygun idare biçimi olduğu ve eski Türk devletlerinin yönetim biçiminin de Cumhuriyet olduğu vurgulanmıştır. Halkın Cumhuriyeti coşku ile karşıladığı ve milletin duyduğu memnuniyet aktarılmıştır.

2. Cumhuriyetin Birinci Yılı Kutlamalarına Dair Babalık Gazetesi Haberleri

Cumhuriyetin ilanından bir yıl sonra Babalık gazetesinin 28 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1924'te çıkan sayısında Cumhuriyet Bayramı Merasiminin nasıl kutlanacağı haberi şu şekilde yer almıştır.

“Cumhuriyet Bayramı Merasim-i mahsusa ile tas'îd olunacak.

Cumhuriyetin ilanına müsadif 29 Teşrin-i Evvel günü zevalde her tarafta yüz bir pare top andahâti ve merasim-i mahsusa icrası heyet-i vekilece takarrür etmiştir. Yevm-i mezkurur tasidi için şimdiden hazırlıklar yapılmaktadır. O gün bi'l-umum mektepler tatil edilmektedir.” 28 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1924/ Babalık

Cumhuriyetin ilanının 1. yıldönümünde 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1924 tarihinde Babalık gazetesi bu mutlu günü manşetten vermiştir. Manşetten verilen yazıda Cumhuriyetin hangi şartlarda kazanıldığı ve önemi şu sözlerle millete aktarılmıştır.

“Cumhuriyet Bayramı”

Saltanat-ı şahsiye ve anın erike-i tahakkümünde bi hüsn ve bi şuur oturan saltanatın kendi uğrunda her şeyi vatani ve milleti feda ederken Anadolu'da yeni bir güneş doğuyor, yeni bir devrin ilk günü başlıyordu. Millet asırlardan beri başında taşıdığı açlığı, çıplaklığı, beher sene beslediği hüma-yı saltanatın münebbi-i nişin iz ve ikbal olduğu bu felaket dide başı keskin tırnakları ve yırtıcı pençeleriyle delmek ve parçalamak istediğini anlayınca artık onu bacaklarından tutup yere çarpmadan başka bir çare-i necat ve halas kalmadığını anlamıştı. Bu idrak ve bu şuur neticesindedir ki Millet Saltanatı şahsiyeyi tarihe gömdü. Ve onun yerine bila istihkak kendi hâkimiyetini iclas ve ikame etti.

Birinci büyük millet meclisinin tesisi ile kendi saltanatını ilan eden millet için Cumhuriyeti yani şekli hükümeti ilan etmekte lazım idi. İşte bugün o yevm-i mübareke müsadif olduğu için tescil ve tas' id eylediğimiz bir gündür.

Hakayık-ı riyaziye kadar müsbet ve kati olan bu hakikati hayal derekesine tezeyyül ve o zaman için bir hayal hükmünde bulunan Türk Saltanat-ı Milliyesini de hakikat derecesine isad ve terfi' eden yegâne kuvvet milletin irade-i şahsiyesine sahip olarak kendi basının çaresine kendi bakmış olmasıdır. Millet, Cumhuriyeti yok pahasına almış değildir....

Şunu pekiyi bilelim ki Cumhuriyet milletimiz için mahz-ı nimet olmuştur. Kendi efendiliğinin şerefine millet bugünü ne büyük bir aşk ile tes'id eylemiş olsa yeri vardır. Cumhuriyetin diğer bir lütfu da şudur. Devri saltanatta bir insan ne büyük fazıl ve fazilete sahip olsa çıkacağı re'skar bi boşvercilik bir sadrazamlıktır. Fakat Cumhuriyet erbab-ı fazlı ve istihkakı en büyük bir makam olan mevki-i riyasete kadar isal edecek derecede kadir sines bir lütufkârdır." 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1924/ Babalık

Cumhuriyetin ilanının 1. yıldönümü kutlamaları iki gün sonra Babalık gazetesinin 31 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1340 (1924) tarihinde ilk sayfasında verilmiştir.

"Cumhuriyet Bayramı Nasıl Tescid Edildi"

Reis-i Cumhur hazretleri umumun tebrikatını kabul etmiş ve resm-i geçidi meclisteki dairelerinde temaşa eylemiştir.

Ankara ve İstanbul kutlamalarından haberler verilmiş ve Cumhuriyet Bayramı dolayısıyla gazetenin aynı sayısında yayınlanan tebrik telgrafları. (Konya Halk Fırkası Mutemedi İsmail Hakkı'nın Gazi Mustafa Kemal' e yolladıkları tebrik telgraflarıdır.)

Ankara Reis-i Cumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa hazretlerine;

Fedakâr milletimizin en büyük emeli olup muvaffak olduğu vali, maşallah devamı için üzerinde asabiyetle titrediği Cumhuriyet idareimizin ilanı gününün seney-i devriyesini tesid ve takdis eyleyen Konya Halk Fırkası muhterem reislerini kemal-i hürmetle tebrik-i arz ve tazimat eyler efendim.

Konya Halk Fırkası Mutemedi İsmail Hakkı" 31 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1924/ Babalık

Babalık gazetesinin 3 Teşrin-i Sani (Kasım) 1340 (1924) tarihli sayısında "Reis-i Cumhurumuzun Teşekküratı" başlığıyla Gazi Mustafa Kemal'in Konya Belediye Reis Vekili Tevfik Beğe Cevabı yayınlanmıştır.

"Reis-İ Cumhurumuzun Teşekküratı"

Cumhuriyetimizin yıl dönümü münasebetiyle vuku' bulan tebrikane Reis-i Cumhurumuz Gazi Paşa hazretleri tarafından suretleri ber-vechi ati teşekkür telgrafları da keşide buyrulmuştur.

Konya Belediye Reis Vekili Tefrik Beğ

Cevap: Cumhuriyetin ilanı seneyi devriyesini tebrik münasebetiyle izhar olunan hissiyata teşekkür ederim efendim.

Reisi Cumhur Gazi Mustafa Kemal” 3 Teşrin-i Sani (Kasım) 1924/ Babalık

Gazetenin bu sayısında ayrıca Gazi Mustafa Kemal’in Konya Türk Hekimler Birliği Reisi Kemal Beğ, Konya Türk Hekimler Birliği Katib-i Umumisi Doktor Rifki Beğ’e yolladığı Cumhuriyet Bayramı tebrik telgraflar ve Başvekil İsmet Paşa’nın vilayetimize yolladığı tebrik telgrafı yayınlanmıştır.

3. Cumhuriyetin İkinci Yılı Kutlamalarına Dair Babalık Gazetesi Haberleri

Cumhuriyet Bayramının ikinci yıldönümü yine büyük bir coşku ve kutlamalarla basında sesini duyurmuştur. Cumhuriyet rejiminin getirdiği mutluluk aşığıdaki satırlarda belirtilmiştir.

“Cumhuriyet Bayramınız Kutlu Olsun”

Cumhuriyet idaresinin yeni bir yılına daha girmiş bulunuyor ve bayramını kutluyoruz. Her yıl dönümü Gazi Hazretlerinin gösterdiği amaca yapılan akına yeni bir hız vermekte, yeni bir güç eklemektedir.

Bugün mukaddes Cumhuriyetimizin resmen ilan olduğu şerefli bir günün bayramıdır. 1923 senesi Teşrin-i evvelinin 29’ undan çok evvel Türk Milleti feyizli Cumhuriyet idaresine gayr-ı resmi olarak nail olmuştu. Resmiyeti ilan için programı Gazi Mustafa Kemal hazırlıyordu. İhzar edildikten sonra o tarihi vazifede ikmal edildi.

Cumhuriyetin resmen ilanı ile ihtilalimiz en mühim, en büyük bir merhale tarihi geçirmiştir. Hele Cumhuriyet’in kabulü ve teessün kabulünden müddet beş ay sonra yapılan hilafetin, şer-ıye vekâletinin ilgası, tevhid-i mehakim ve tedrisat gibi hayati ıslahat-i Cumhuriyet muaffakiyeti bir kat daha ila etmiş oldu. Bu şaheser muazzam muaffakiyet-i milliyenin ehemmiyet ve ulviyeti, hiç şüphe yok ki tarih ve insan atıye daha fazla pes edecektir.

Sevgili Cumhuriyetimiz memleketimizin en büyük eseridir. Bu eseri tetimme ve takviye ve her türlü nusrette muhafaza-i Türk Milletinin hasenen vatan gençliğinin en büyük bir vazife-yi bir milliyesidir. Biz ancak Cumhuriyet idaremizin bahşettiği feyizlerle şerefimizi ve haysiyetimizi ve mücettit aşkımızı bütün bir cihan-ı medeniyeye tanıştırdık.” 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1925 / Babalık

Manşetten verilen bu yazıda Türk devriminin en önemli hadisesinin Cumhuriyetin ilanı olduğu Cumhuriyet rejimi ile modernleşme adına hızlı adımların atıldığı ve milletin en büyük eseri olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca Cumhuriyetin korunması Türk milletinin özellikle gençlerin vazifesi olduğu ifade edilmiştir.

4.Cumhuriyetin Üçüncü Yılı Kutlamalarına Dair Babalık Gazetesi Haberleri

Cumhuriyetin ilanının üçüncü yıl dönümünde Babalık gazetesi ilk sayfasında halkın saltanat rejiminden kurtularak Cumhuriyet rejimine kavuştuğunu bu mutlu güne ulaşmamızı sağlayan Atatürk ve milli kahramanlara şükranlarını bildiren ve halkın bayramını kutlayan tebrik mesajı yayınlanmıştır.

“Bugün Milletimizin Mukaddes İdaresine Kavuştuğu Büyük Bayramdır.”

Bugün aziz ve kahraman Türk milletinin mukaddes varlığını bir cümle zat ve hayatiyet şeklinde sadık ve ismine hilafet ve saltanat denilen o kara şerir kuvveti şedit bir hamle-i imanla atarak yeni bir dünyaya doğduğu rehakar bir feyz velnur Cumhuriyet idareye kavuştuğu büyük gün ve büyük bayramdır. Vatanın her köşesinde yüksek tezahürat içinde tesit edilecek olan bu ali bayramı mukaddes Türk milletine, iştirak ettiren Paşa Gazi Mustafa Kemal Paşa hazretleri olduğu halde bütün azimkâr ve fedakâr milli kahramanlarımıza kalplerimizden coşan en derin ve pek yüksek hissiyatı minnetkarı ve şükranlarımızı takdim eder asil milletimizi de bu vesile ile en samimi kalb tebrik ederiz.” 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1926/ Babalık

Babalık gazetesinde aynı gün yayınlanan “Büyük Bayram” isimli köşe yazısında müellif Ziya Çalık Cumhuriyet idaresi ile memleketin eski kara günlerden kurtulduğunu modern bir vatan için yapılan değişim çabaları ve Türk halkının emeklerinden bahsetmiş. Ayrıca Cumhuriyeti ilan eden bu uğurda çabalayan Gazi Mustafa Kemal ve milli kahramanlara şükranlarını bildirmiştir. Yazarın bu düşünceleri kaleminden şu şekilde dökülmüştür.

“Bugün aziz ve kahraman Türk milletinin mukaddes varlığını bir cümle zat ve hayatiyet şeklinde sadık ve ismine hilafet ve saltanat denilen o kara şerir kuvveti şedit bir hamle-i imanla atarak yeni bir dünyaya doğduğu rehakar bir feyz velnur Cumhuriyet idareye kavuştuğu büyük gün ve büyük bayramdır. Beyinsiz sultan sürüsünün makruhu olduk. Meşrutiyetle emek koşarken eleme saplandık. Sürüklendiğimiz umumi hürriyetin en mazlum kurbanı olduk. Yıllarca taarruzlardan musavun kalan hak yurdumuz düşmanlara çektirildi nihayet büyük müncimizin büyük zaferi ile kördüğümün düğümünü keser gibi mazi ile alakamızı kestik ve bugün asırlarca ziyun kalmış sultanların istibdatıyla inlemiş cahil saftaların karanlık ve sinsî kuvvetleri ile sinmiş Türkler hayat hakkına medeniyet hakkına malik olduklarını müeyyed olan Cumhuriyet ile omuzlarını çökerten bellerini büken nesillerini söndüren bütün bu tıfıllardan mukaddes bir hamle ile kurtuldular.

Cumhuriyetimizin bu kısa memleket namına atılan binbir hutvenin pek az zaman sonra ne feyyaz neticeler hak edeceğini düşündükçe hürmetlerimiz sevinçlerle kaynaşiyor. Daha düne kadar benim medeni telkih edilen camiamızın bugün Avrupa cemaatleri gibi müterakkibi ve medeni olduğunu ispat ederek bütün cihani hürriyet takdirini isticlab ediyoruz.

Milli servetin tezahürü için her köşede hummalı mesai görünüyor. En uzak vilayetimiz demiryolları ile birbirine bağlanıyor. Topraklarımızda medfun mede-

niyet işlenmeye başlıyor. Münsi köşelerde bile medeniyetin terakki izleri parlıyor. Irkı kemiren marazlarla frengi ile muhtelif kollarda mücadele heyetleri amansız bir harp yapıyor. Bataklıklar kurutuluyor. Ormanlar himaye ediliyor, aşar ilga ediliyor. Köylü himaye görüyor, vergiler insafla toplanıyor. İrkımın tenakusuna en büyük hasıl olan çocuk doğumu ve bakımı için hassasiyet gösteriliyor, her tarafta doğum ve bakım evleri açılıyor. İrkımın hayatı yükseldikçe nuru fazlalaşan güneş iyi doğuyor. Mecburi tahsil kanunuyla evlatlarımız ışıklanıyor en yeni terbiye prensipleri ile mücehhes genç muallimler en aziz vazifelerine en derin aşkla sarılıyor. Hurafeler yıkılıyor yerine terakkiyi gaye edinen umdeler kaim oluyor. Şimendifer ve motor fabrikaları açılıyor.

Semanın muhafızları olan tayyareler ve bütün her yerde içtimai müesseselerimizde gayeye hasıl olmak için sönmez bir azim parlıyor ve bütün bunlar bu iyi şeyler yalnız yalnız bugün yıldönümünü tes'it ettiğimiz aziz cumhuriyetimizin ettiği azametli ve sarsılmaz kudretinden beyan ediliyor. Bugün bayram milletin hakiki kalb-i bayramıdır. Asil ve necib milletimizin cihan değen kıymet ve kudretini canlandıran kuvveti telkin eden bütün iyi yollarda yürümemizin yegâne ve mümtaz rehberi olan büyük müşsidimiz büyük gazimizde şumura malik bu Türk büyük günün büyüklüğü ile mütenasip olarak taziz ve tecyil idecektir.

İrkıma ve yurduma saadetli ve nurlu atiler açan Cumhuriyet bayramını aziz kardaşlarıma kutlular, ırkımın ve yurdumun şimdi saadetini büyük rabbimden dua ederim.” 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1926/ Babalık

5. Cumhuriyetin Dördüncü Yılı Kutlamalarına Dair Babalık Gazetesi Haberleri

27 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1927 gazetesinin bu tarihli sayısında Cumhuriyet bayramından iki gün önce Mustafa Kemal'in Gençliğe hitabesine ayırmış ve bu hitabeyi değerlendiren “Türk Cumhuriyeti ve Gençlik” isimli bir yazı yayınlamıştır. Yayımlanan yazıda şu hususlar dikkati çekmektedir.

“Türk Cumhuriyeti Ve Gençlik”

Gazi hazretleri tarihi ve ali meşmul nutkunu Türk Gençliğini tevcihe ettiği rikkat engiz bülent paye ve beli bir hitabe ile ikmal etti.

Büyük Gazinin Nutkundan İlhamlar

Gazi geniş nutkunu Türk gençliğini acıklı ve yüksek bir hitabet ile tamamladı. Bu hitabet insanları ağlatan, düşündüren, heyecana getiren bir konuşmadır. Ağlayan gazi ve dinleyenler olmamış, okuyan tüm halkta bundan etkilenmiştir. Kapkaranlık bir geceden güneşli bir hayata çıkardığı Türk milletini ve onun istiklalini ve hürriyetini, Cumhuriyeti vatan gençliğine emanet ederken nasıl heyecana gelmez ve ağlamaz. Ve bu ilahi hutbenin azametini kalbinde zerre kadar vatan millet yaşatan her Türk zabtı gereği o gaziki gençliğe emanet ettiği vatani ibda ettiği şanlı cumhuriyetin kadir ve kıymetini evvel o bilir. Gazi bu son hutbesinde ağlatmadı, Kurtuluş Savaşının başlangıcından beri zaman zaman onun ateşin yakıcı etkileyici konuşmaları bizi ağlattı.

Cihan edebiyatında böyle bir kaside böyle bir ilahi nutuk kaydedilmemiştir. Son dokuz senelik vatanı Türk edebiyatının en muhteşem kısa eserini Gazinin o semavi akıcılığı ile ibda etti. Zira onun kadrini hiçbir şair ve edip yakalayamamıştır. Türk milletinin sadece bu savaşı kazanmakla kalmamış kötü kaderini de yenmiştir. Mahiyetli nutku, en ufak vakaları anlatan canlı ve imanlı bir tarihtir.

Nutku Türk gençliğine tevcih eyleyen dahi Türk Cumhuriyeti'nin dayanak noktası olan Türk gençliğine verdiği önemi ifam etmiştir. Hakikaten Türkiye Cumhuriyeti'nin en büyük ümidi azimkar çelik erdemli gençlikten başka ne olabilir. İnsanlar ne kadar yaşasalar da bir gün ölüme amansız teslim olacaklardır. Milli zaferimizin şaheser bedi Türkiye Cumhuriyeti'nin kahraman büyük gazi ve hediyesi mukaddes Cumhuriyet ilelebet yaşayacaktır. Her Türk nesli daha ziyade yükseltmeyi vazife bilecektir. Hakikat ve fazilet aşkı merhum Fikret'in dediği gibi “... bir şey senin değil sana ferda ve dibarür dayedir...”

Gazinin Türk kudreti, imanına bütün medeni milletlerin nezdinde ona bir yer verdikten sonra Türk Gençliğinden ve gelecek nesillerden beklenen, harikalarla meydana getiren azimli binayı şerefli Türk Cumhuriyeti'ni muhafaza etmeleridir. Mahrumiyet feci ve şerait altında bir binayı yapmak mukaddes vazifenin en ağır kısmını Gazi ve refikası kimseye nasip olmayacak bir fedakârlıkla ifa ettiler.

Asil kanında ırkının faziletlerin ve gahranamesi dolaşan sarsılmaz ordunun bu ulvi vazifeyi Türk gençliğine emanet ettiler.” 27 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1927/ Babalık

Bu yazıda Cumhuriyetin korunması ve yüceltilmesi görevinin ne denli önemli olduğu ve bu görevin her şeyden üstün tutulması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca bu görevi Atatürk'ün Gençliğe emanet ettiği anlatılmıştır. Babalık gazetesinin 28 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1927 tarihli “Cumhuriyet İdaresi” isimli yayınlanan yazısında Cumhuriyet rejiminin öneminden ve başarılarından bahsederken şu sözleri kullanmıştır.

“Eski idare muazzez haklarını çiğnemiş her türlü fuyuzat-ı mediniye ve muafaktan mahrum etmiş vicdanlara kasten uzattığı kuş tecesüsle bir hak bile vermek istememişti. Yeni idare ırkımızı mesut bir hevay-ı hürriyet ve refah içinde yaşatmakta, medeni milletler seviyesine ila için hamlı faaliyetler sarf etmektedir.

Cumhuriyet idaresinde mübarek vatanımızın üç müddet sene içinde intisab ettiği âsar-ı ümran ve terakki muhtelif müsaitle ve nevbulan inkişafat ve tahavüller hergün gördüğümüz canlı hakikatlerdendir. Türk Cumhuriyeti'nin varlığı en ilahi feyyaz bir mukaddesatıdır. Vatanımızın, milletimizin refah ve saadeti ancak Cumhuriyetimizin hayat ve bekasıyla kaimdir. Kudretine bütün cihanı hayretle bırakan Türk milleti kahraman ve seciyeli ordumuz cihanı hayretle bırakan ve o milletin imanlı bir zümresi olan Türk Gençliği canımız ve hayatımız pahasına olan mübeccel cumhuriyetimizin en kadir birer hassesi en muhteşem ve fedakâr bir renk pehanıdır. Başta sartaç inancımız dahi halaskarımız gazi hazretleri olduğu halde şanlı Cumhuriyetimizin şanlı bayramına nihayetsiz hudutsuz tanzimler.” 28 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1927/ Babalık

Babalık gazetesinin 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1927 tarihli sayısının ilk sayfasında Cumhuriyet bayramı Merasim Programı verilmiştir. Bu tarihte yayınlanan “Reha ve İtila Bayramı” yazısında Gazinin yönetim şekli Cumhuriyet olarak ilan etmesinden muhaliflerin uğradığı derin hezimetten bahsedilmiş, muhalefet perdesi arkasına saklanmış bazı seciyesiz hırs haset ve buna mümessil bin türlü elim saikleri ile hareket eden bir kısım İstanbul matbuatında Cumhuriyet idaresini düşman gibi karşıladığı ifade edilmiştir. Bu olumsuz durumları unutmamak ve Cumhuriyetimizin kıymetini bilmemiz için bu makalenin kaleme alındığı ifade edilmektedir.

“Sevgili Cumhuriyetimiz memleketimizin en büyük eseridir. Bu eseri takviye ve her türlü musubette muhafaza-i Türk milletinin hasseten vatan gençliğinin en büyük bir vazifeyi bir milliyesidir. Biz ancak cumhuriyet idaremizin bahşettiği feyizlerle şerefimizi ve haysiyetimizi ve mücettit aşkımızı bütün bir cihan-ı medeniyeye tanıştırdık. Saltanat ve hilafet fertlerinde kabil bir esir bir vaziyetindeyiz. Türk milleti kendi mukadderatına ancak kendisinin her kim olduğunu cumhuriyetin verdiği nisb ve atıfetlerle anladı. Saltanat devri milletimize cehalet ve taassub, acz ve meskenet kesif ve boğucu kara iklimi içinde berbat ise hayati yaşamak istemişti. Cumhuriyet idare asil milletimizi türlü ve güneşli bir saha insaniyet ve medeniyet sahasına çıkardı. Eski idare milleti mahkum etmişti. Yeni idare hakim kılmıştı.” 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1927/ Babalık

31 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1927 tarihli Babalık gazetesinin Cumhuriyet Bayramı yazısında Konya vilayetinde yapılan merasimle ilgili yapılan etkinlikler bildirilmiştir.

“Cumhuriyet Bayramı Halkımızın azim ve tezahüratı içinde tesit edildi. Cumhuriyet idaremizin beşinci yıldönümü münasebeti ile bayramın olduğu cumartesi günü evvelce ilanı ihzarat program mücibince saat sekizden itibaren bütün mektebler ve halkımız hükümet meydanına dolmaya başladı. Meydanda muhtelif kıtaatı askeriyeye kız ve erkek muallim mektepleri, lise kız mektepleri, sanayi ve ticaret mektepleri şehrimiz ilk mektepleri, polis mektepleri ve birçok halk program mücibince ve intizam dahilinde ahz-ı mevki etmişlerdir. Bu okulların kız ve erkek öğrencileri Cumhuriyet bayramı için hazırladıkları müsamereleri ve etkinlikleri gerçekleştirmişler ve resmigeçit töreni ifa edilmiştir.” 31 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1927/ Babalık

6.Cumhuriyetin Beşinci Yılı Kutlamalarına Dair Babalık Gazetesi Haberleri

Gazetenin 1928 yılı Cumhuriyet Bayramı'na ait nüshasında bir ilk yaşanır. Gazetenin ilk sayfasında kırmızı renkte Osmanlı Türkçesiyle yazılmış çerçeve içerisine alınmış bir yazı, altında Büyük Gazi'nin portresi ve devamında günümüz Türkçesiyle yazılmış Cumhuriyet Bayramı hakkındaki makale yer almaktadır.

“(Osmanlıca Olan Kısım)

Cumhuriyet Bayramı Türk'ün nurlu bir fazilet idaresine kavuştuğu ali bir bayramdır.

Muzaffer Hamit imzasıyla çıkan Büyük Bayram isimli makalede eski rejimin kötü ve olumsuz tarafları şu şekilde anlatmıştır.

Bugün karanlıklardan ve zamlardan kurtulduğumuz nurlu ve faziletli bir idareye kavuştuğumuz tarihi bir gündür. Bugün düşmanlarla birlikte milletimizin hayatına ve canına kasteden hain padişahın ve dostlarının saltanat idaresinin kudret ve azimet ile kaldırıldığı kahraman ve mübarek gündür.” 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1928/ Babalık

Yazar makalenin devamında Cumhuriyetin faziletinden ve ülkenin kalkınmasından da şu şekilde bahsetmiştir.

“Bugün aziz Türk vatanının her köşesinde eşsiz tezahürat vatanperver tesit edilecek Cumhuriyet Bayramı asıl kahraman milletimizin en büyük ve şerefli bir bayramıdır. Kahraman Türk Milleti omzundan o zelil yükü atmakla asırlarca ıstırabını çektiği bir kara beladan kurtulmuş hakkı hayat ve istiklalini bütün dünyaya tanıtmıştır. Şimdi necip milletimiz aziz vatanında mesut ve hür bir havayı istiklal ve saadet içinde yaşamakta bütün milli kudret ve kabiliyeti ile vatanını imare iktisadi ve ilmi hülasa medeni terakkiyatını tehakkuk ettirmeye çalışmaktadır.

Asırlarca zaman devam eden mahut saltanat idaresinin feci ihmaline delalet ve ihanetine kurban olan Türk vatani ancak cumhuriyet devrinde medeni ümrana mahzar olmaktadır. Geçtiği yerlere feyz, nur, medeniyet, huzur ve refah götüren demir yollar bugün yalnız Cumhuriyet devrinde en yüksek inkişaf ve terekküye mahzar olmaya namzet bulunuyor. İrfan sahasında cumhuriyet devrinde vukuu bulan terakkiyat ve teceddüdata istatistiklerin belîğ rakamları şahittir.” 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1928/ Babalık

Yazar Cumhuriyet İnkılaplarından harf devrimine de değinerek yazısını şu şekilde sonlandırmıştır.

“Bahusus bu sene mukaddes bayramı yeni yazı ve harf inkılabı gibi nurlu ve feyyaz bir fikir inkılabının mesut hararet ve heyecanları içinde daha revnektar daha cazip bir ihtişamla taktis edeceğiz. Bu milli bayramı böyle hür ve derine zevk içinde idrak etmekte ne kadar bahtiyarız. Ulvi bayramımızı kutlarken bizi kurtuluş sahasına yükselten yüksek inkılabımızı ve muazzez cumhuriyetimizi nurlu bir hakikat sahasına çıkararak büyük halaskarımıza ve fedakâr inkılap arkadaşlarına la yezal tazimler, şükranlar.” 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1928/ Babalık

7. Cumhuriyetin Altıncı Yılı Kutlamalarına Dair Babalık Gazetesi Haberleri

Cumhuriyetin ilanının altıncı yılında Cumhuriyetle ilgili tek yazı yayınlanmıştır. Bu yazıda Cumhuriyetin anlam ve önemi Cumhuriyetin kazanılmasında yaşanan güçlükler anlatılmıştır.

“Cumhuriyet Bayramı Yüce Türk’ün En Nurlu Bayramıdır.”

29 Ekim... Aziz ve şerefli Türk’ün en aziz ve şerefli bayramı. Bu gün milli mücadelemizin baştanbaşa harikalar mucizelerle dolu tarihindeki bu nurlu bir sayfası bütün ihtişam ve kudreti ile ebediyete kadar yaşayacaktır.

Türk'ün kurtuluş ve yükseliş beratı Gazimizin yüce dehası kahraman ordumuzun üstün gayreti ile bizi bugünlere taşıdı. Milli iradeyi bütün kudret ve haşmet ile büyük kurtarıcımız bugün tecelli ettirdi.

Umumi harpten yaralı bir aslan gibi bin bir elem ve ıstırapla çıkan namdar Türk makûs talihini bugün toprağa gömdü.

29 Ekim Türk tarihinin en nurlu bir merhalesidir.

Bugün Türk düşmanlığının dünyasının zelil ve korkunç inhidam içinde çatıradığı yıkıldığı ve çöktüğü gündür. Dünya Türk'ün çelik iradesinin eserine tanık oldu.

Bizi karanlıktan ıstıraplı gecelerden nurlu Cumhuriyet idaresinin parlak sabahına çıkaran Gazimize, fedakâr ordumuza en samimi en candan şükranlar minnetler en öz yürekten lazımler, taktisler.” 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1929/ Babalık

8. Cumhuriyetin Yedinci Yılı Kutlamalarına Dair Babalık Gazetesi Haberleri

Babalık Gazetesinin ilk sayfasında bir çerçeve içinde “Bugün Türk'ün karanlıklardan kurtulduğu gündür. Bugün Türk milleti en büyük en büyük, en mukaddes bir bayramını candan kutlayacaktır.” yazısı dikkat çekmektedir. Bu tarihte yine aynı gazetede Cumhuriyet Bayramı ve Cumhuriyet isimli iki makale yayınlanmıştır.

Cumhuriyet Bayramı isimli makalede Türk milletinin saltanat rejimi altında zulüm gördüğü kara bela gibi Türk milletinin başına bela olan saltanat rejiminden Gazi'nin önderliğinde nasıl kurtulduğu ve Cumhuriyetin öneminden şu şekilde bahsedilmiştir.

“Asırlardır mutlakîyet idaresinin zulmü ceberatı, altında inleyen mert ve masum Türk Cumhuriyet idaresine adeta susamıştı. Milletın başına kara bir bela gibi musallat olan saltanat bilhassa mütarekenin ilan günlerinde ne sefil ne hain müesses olduğunu ispat etmişti. Anadolu'nun bağrına ayak basmış düşmanlarla çarpışan kahraman Türk, düşman safhaları arasında saltanatın hıyanet kuvvetlerini de görmüştü. Artık bu aziz toprakta hilafetinde, saltanatında en ufak bir yeri ve manası yoktu. Cumhuriyetin büyük banisi yüce Gazi, bu milli arzuyu yerine getirdi. Türk'ü layık olduğu nurlu idareye kavuşturdu.

Bugün Türk ne bahtiyardır ki birçok milletlerin gıpta ettikleri bir rejime kavuşmuştur. Türk Cumhuriyetin yüksek kıymetini biliyor ve onu candan seviyor. Türk'ün bu ilahi bayramını Babalık bütün ruhuyla tebrik ve takdir ederken bizi zillet idaresinden kurtararak bir fazilet ve feyz idaresine kavuşturan Büyük kurtarıcı Gazi Hazretlerine sonsuz şükranlarını takdimi etmekle bahtiyardır.” 29 Onuncu Ay (Ekim) 1930/ Babalık

Cumhuriyet isimli ikinci makalede ise II. Meşrutiyet ilanı ile yakılan bağımsızlık ateşinin ileride yanacak olan büyük ateşin doğacak olan büyük güneşin ha-

bercisi olduğu ve Türk milletinin bu güneş ile bütün karanlıkları parçaladığı, Türk milletinin omuzunda tehlikeli olarak duran irtica, hilafet, saltanat gibi kurumların bu güneşin ışığıyla eridiği vurgulanmıştır. Ayrıca Cumhuriyetin büyük ve ilahi bir mefkûre olduğu anlatılmıştır.

“Bir güneş ki bütün karanlıkları parçalamış bütün hurafeleri köhne müesseseleri ateşin ışıklarıyla müstehaseleştirmiştir. Bu feyyaz ve hayat bahş güneşin kudretli ışıkları karşısında saltanat, hilafet, medrese ve taassup ve irtfoa gibi muzır ve tehlikeli varlıklar bir an içinde eridiler. Bunlar ki asil Türk’ün omuzlarında asırlardır çekilmez bir yük ezici, kahredici bir bela gücü gibi ağır ve zalimdiler. İnönülerde, Sakarya yıllarında, Dumlupınar şahikalarında kızıl dev gibi parlayan Türk Süngüsü yalnız düşmanın bağına değil milletin bütün varlığına çökmüş bu hunhar ejderlerin ta kalpgahlarına saplanıyordu.

Bu itibarla denilebilir ki, Milli Mücadele yalnız Yunan Harbi, yalnız istihlas kavgası değil aynı zamanda mukaddes mefkûrenin ve mübeccel inkılaplarımızda mücadelesidir.

Türk milleti Cumhuriyet rejimine o kadar susamıştı ki bu nur feyz idaresine kavuşunca günlerce susuzluktan sonra serin bir pınar bulmuş; bir insan saadetiyle bahtiyar olmuştur. Milli azm-ü iman kudretiyle Türk Cumhuriyeti her gün biraz daha yükseliyor. Ve Türk büyük ilahi mefkuresine biraz daha yaklaşıyor. Bu mefkure milletin her itibarla refah ve saadetidir.” 29 Onuncu Ay (Ekim) 1930/ Babalık

9. Cumhuriyetin Sekizinci Yılı Kutlamalarına Dair Babalık Gazetesi Haberleri

Cumhuriyetin kuruluşunun sekizinci yıldönümünde gazetede ana sayfadan kutlama haberleri verilmiştir. Büyük Gazinin bir portresi ve üzerinde 29 Teşrinievvel yazmaktadır Sayfanın başında çerçeve içinde “Bugün vasil olduğumuz netice, asırlardan beri çekilen milli musibetlerin intibahı ve bu aziz vatanın her köşesini sulayan kanların bedelidir. Bu neticeyi Türk gençliğine emanet ediyorum.” sözleri ve altında Gazi M. Kemal Hazretleri, Türk Cumhuriyetinin banisi ve ilk Cumhuriyet reisi” yazmaktadır. Atatürk’ün bu sözü ile vatanın ve cumhuriyetin savunmasının gençlere emanet olduğu tekrar vurgulanmıştır.

Babalık gazetesinin bu sayısında ayrıca 29 Teşrin-i Evvel isimli bir yazı neşredilmiş bu yazıda Cumhuriyet bayramının Türk’ün en büyük bayramı olduğu, milletin başına bela olan saltanat rejiminin 29 Ekim günü tarihe gömüldüğü, Cumhuriyet ile birlikte milletin refaha, huzura, saadete kavuştuğu şu ifadelerle aktarılmıştır.

“Bugün 29 Teşrin-i Evvel günü cumhuriyetin yıl dönümü Türk’ün en büyük bayramıdır. Fazilet, yükseliş ve saadet idaresi olan aziz cumhuriyetimiz yedi sene evvel bugün kurulmuştu. Yıllarca milleti kasıp kavuran milletin başına azim bir bela kesilen saltanat kâbusu bugün maziye gömülmüş Türk milleti 29 Teşrin-i Evvel günü Cumhuriyetine kavuşmuştur. 29 Teşrin-i Evvel yalnız nesli hazırım değil gelecek ensalinde takdis ve tebcil edeceği eşsiz büyük ve tarihi bir gündür. Cum-

huriyetin millete hakkı hayat ve refahı saadet veren güneşi bugün doğdu ve aziz vatan topraklarını ilahi nuru ile aydınlattı. Türk bugün o güneşin nurlandırdığı yol üzerinde emniyet, kudret ve süratle tekâmüle doğru koşacaktır.

29 Teşrin-i Evvel günü büyük gazinin ve onun imanla kaldırdığı mukaddes inkılap bayrağının altında tegemmü eden milli mücadele kahramanlarının çok kıymetli bir armağanı her zaman tebci ve tazize layık ulvi bir emanetidir. 29. Teşrin-i Evvel günü hiç şüphesidir ki Türk tarihinin en nurlu bir sayfasıdır.” 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1931/ Babalık

10. Cumhuriyetin Dokuzuncu Yılı Kutlamalarına Dair Babalık Gazetesi Haberleri

27 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1932 günü gazetenin 4. Sayfasında Cumhuriyet Bayramı isimli yazı dikkat çekmektedir.

“29 Birinci Teşrin Beynelminel tasarruf günüdür. Aynı zamanda bizim en büyük bayram günümüzdür. Cumhuriyet Bayramından maksat, Cumhuriyet sevgisini arttırmak Cumhuriyet Türkiye’sinin kuvvetlenmesini, yükselmesini istemektir.

Tasarruf Türkiye Cumhuriyetinin kuvvet kaynaklarından biridir. Öyle ise Cumhuriyet Bayramını, bankada bir tasarruf hesabı olmayanlar bir tasarruf hesabı açtırmak ve bankada bir tasarruf hesabı olanlar, bu hesaba bir miktar para yatırmakla kutlamış olacaklardır.” 27 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1932 /Babalık

Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti tarafından yapılan bu yazıda Cumhuriyet Türkiye’sinin güçlenmesine katkıda bulunmak için tüm vatandaşların tasarruf yapmaları gerektiği vurgulanmıştır.

Babalık gazetesinin 28 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1932 tarihli nüshasında “Yarın En Büyük Bayramımızdır” isimli yazı kaleme alınmış bu yazıda Cumhuriyet bayramının Türk’ün en büyük bayramı olduğu ve kutlama mesajı yayınlanmıştır.

“29 Teşrin-i evvel günü, hiç şüphesizdir ki, Türk tarihinin en nurlu bir sahifesidir. Kahraman Türk milletinin bu büyük bayramı bütün samimiyetimiz ve ruhumuzla kutlularken, bizi bu mes’ut güne kavuşturan Türk Cumhuriyetinin banisi ve ilk Cumhur reisi yüce ve ünlü Gazimize, bilgiç ve kıymetli mesai arkadaşlarına sonsuz saygı ve sevgilerimizi sunarız.” 28 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1932 /Babalık

Babalık gazetesinin 31 Birinci Teşrin (Ekim) 1932 tarihli sayısında Cumhuriyet bayramının “Yurdun Her Yerinde Aynı Heyecanla Kutlandı” başlıklı haberi verilmiş, Ankara’daki kutlamaların bahsinden sonra Konya’daki kutlamalar şu şekilde anlatılmıştır.

“Cumhuriyet bayramı Konya’ımızda da coşkun bir heyecan içinde kutlanmıştır.

Merasimden evvel caddeler, hükümet civarındaki parlar yaya kaldırımları halkla dolmuştu. Sabah erkenden caddeler sulanmış, tertibat alınmış bulunuyordu. Muayyen saatte piyade ve topçu taburlar, Askeri orta mektep, Gediklilik, za-

bit mektebi jandarma, polis zabıtaı belediye, kız ve erkek muallim mektepleri, lise, muhtelif orta san'at mektebi, bütün ilk mektepler, spor teşkilatı, esnaf cemiyetleri yerlerini almış bulunuyorlardı.

Vilayet makamında kabul resmi yapıldıktan sonra Vali Bey, askeri ve mülki erkân hükümet konağının şimal kısmındaki tribüne gelmişlerdir. Müteakiben resmigeçit başlamıştır.

Gece resmi ve hususi müesseselerin çoğu elektriklerle donatılmış, fener alayları tertip edilmiştir.

Hükümet önünde caddelerde toplanan, dolaşan halkına bu bütün hareketlerinde büyük bayramın bütün neşesi görülmüş, şeflerimiz, yurt muhafızlarımız hakkında en samimi hisler yıl dönümü vesilesiyle bir daha tezahür etmiştir.

Gece fişenk sadaları arasında, neşe avazları ve milli oyunlar içinde Konya; işte bayramını böyle kutlanmıştır.” 31 Birinci Teşrin (Ekim) 1932 /Babalık

Bu haber ile Konya'da halkın Cumhuriyet bayramını büyük bir coşkuyla neşe ile kutladığı ve Cumhuriyet rejimini özümstedikleri anlaşılmaktadır.

11. Cumhuriyetin Onuncu Yılı Kutlamalarına Dair Babalık Gazetesi Haberleri

Cumhuriyetin onuncu yılını kutlamaya hazırlanan Anadolu ve Konya basınında aylar öncesinden haberler çıkmaya başlamıştır. Bu haberlerin ilkinde Cumhuriyetin onuncu yılı kutlamalarının önemi ve kutlamalarda neler yapılması gerektiği ile ilgili alınan kararlar gazetede yer almıştır.

“Cumhuriyet Bayramı”

Cumhuriyetin onuncu yılını fevkalade suretle kutlamak için yüksek komisyon kararlar aldı.

10 yıl içinde ülkede neler yapıldığı konuşuldu. Türkler için önemli olduğu ve iyi kutlanması gerektiği kararı alındı. Türkün ırkının tarihteki rolü için bunun yapılması gerektiğinin üzerinde duruldu. Bu kutlama Türkiye geneline yayılmalı. Dünyada bu inkılabın önem ve değerinin anlatılması amaçlanmalı.” 25 Temmuz 1933 /Babalık

Gazetenin ileriki günlerdeki sayılarında yine onuncu yıl kutlamaları ile ilgili haberler çıkmıştır. 27 Temmuz 1933 tarihli gazetede, bayramı kutlamak için her yerde komitelerin oluşturulacağından, hazırlıkların başladığından bahsedilmiştir. 6 Ağustos 1933 tarihli gazete haberinde Onuncu Cumhuriyet Bayramını milletçe kutlamak için Yüksek komisyondan vilayetimize gelen birinci talimatname verilmiştir.

Babalık gazetesinin 12 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1933 günü çıkan sayısında Cumhuriyet bayramının ve inkıpların öneminin hatırlatılmasını kendilerine görev addederek şu yazıyı yayınlamıştır.

“Cumhuriyet Bayramımızın onuncu yıl dönümünün kutlanacağı günler pek yaklaştı. Temeli büyük milli zafere dayanan milli inkılabımızın tam manasıyla başladığı gün, aziz Cumhuriyetimizin ilan edildiği gündür. Birkaç gün sonra onuncu yıla girecek olan bu mukaddes bayramımızı kutlamak için her tarafta fevkalade hazırlıklara devam ediliyor. Bu bayramı Cumhuriyet idaresine uygun ve kusursuz başarmak her Türkün öz duygusu, öz dileğidir.

Büyük Gazi inkılabının Cumhuriyet ülkesi ve idaresi içinde on senede neler yaptığını kendimize ve bütün cihana göstereceğiz. Milli Bayram / kutlanması için yapılacak hazırlıklarda üzerimize aldığımız işleri ve vazifeleri her işten üstün tutmalıyız ve kurulmuş bir makine ve saat gibi hayat ve hareketlerimizi tanzim etmeliyiz. Bu vazife ve bu hedefe duygu ile yürüyüş büyük inkılabın iradesi icabıdır. Bu sebeple bayramımızın pek yaklaştığı bu günlerde yurttaşlarımıza inkılabın sesini ve iradesini duyurup hatırlatması milli bir vecibe saydık.” 12 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1933 /Babalık

Cumhuriyetin onuncu yıl kutlamaları için şehirde yapılacak olan hazırlıklar aşağıdaki haberlerde verilmiştir.

“İstiklal Marşı İçin Halkevinde Kurs ”

Cumhuriyet Bayramında İstiklal Marşımızı her birden söyleyebilmek vatanperverlik icabıdır. Halkımız ve gençlerimizin halkevinde açılan kurslara müracaat etmeleri candan arzu edilir.” 25 Eylül 1933 /Babalık

“Cumhuriyet Marşı”

Mekteplerin, askeri bandonun iştiraki ile İstiklal ve Cumhuriyet marşlarının provaları 23 Teşrin-i Evvel günü öğleden sonra yapılmıştır. Halkta provalara candan ilgi gösterip, dinlemiştir.” 24 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1933 /Babalık

“Pek Yakınlaşan Cumhuriyet Bayramında Neler Duyacak Ve Göreceğiz?”

- Sergiler hazırlanıyor.
- Maarif vekâletince inkılap sergisi
- Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyetince hazırlanan 10 yıllık iktisat sergisi
- Bayram günü açılma ve temel atma törenleri
- Numune Hastanesinin açılışı yapılacaktır.
- Açılışlar böyle güzel bir günün vesilesiyle gerçekleştirilecektir.” 26 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1933 /Babalık

Cumhuriyet bayramı hazırlıkları ile halkın bayram gününe özel olarak hazırlanması amaçlanmıştır. Cumhuriyetin onuncu yıl kutlamaları o gün tarihli gazeteye büyük bir coşku ile yansımıştır. Gazete normal baskısından sayfa sayısı ve ebat olarak daha fazla olarak basılmıştır. Gazete ilk sayfasından manşetten Gazi'nin ateşleyici sözleriyle kutlamaları yansıtmıştır.

“Gençleri Cesaretimizi takviye eden sizsiniz. Almakta olduğunuz terbiye ve irfan ile insanlık zihniyetinin vatan muhabbetinin fikir hürriyetinin en kıymetli timsali olacaksınız. Ey yükselen yeni nesil! İstikbal sizsiniz. Cumhuriyeti biz tesis ettik onu iylâ ve idame edecek sizsiniz.”

Gazetenin aynı gün yayınlanan sayısında Cumhuriyet Bayramı isimli makale ile Muzaffer Nazım Cumhuriyetin anlam ve önemine dair önemli hususları tekrar hatırlatmıştır.

“Bugün nurlar, renkler, ışıklar, sesler, heyecanlar, bayramlarla dalgalanan, çalkalanan bir alem içindeyiz. On yıl önce velveleli, top gürültüleri ile Türkler alemi kendi benliğine, öz varlığına, hakimiyetine kavuşturan büyük adam, hızlı hamleler, derin ve şuurlu savaşlarla, milletin benliğindeki yüksek kabiliyetlerin 10 yıl gibi pek kısa bir zamanda neler yaratmaya muktedir olduğunu bütün cihana renkli ve ziyalı ve sesli hareketlerle duyurulur. Yürümesini bilmeyenleri yürüten, düşünmesini bilmeyenlere ülküler yaratan bu aevli daha 10. yılda da bize nasıl yürüyeceğimizi, inkılabın, cumhuriyet ülküsünün hangi duruşunda bulunduğumuz, bundan sonra daha neler yapacağımızı, kısa günler içinde bütün hareketli ve canlılığı ile gösterdi, öğretti.

13 yıl önce taç ve tahtını milletin, vatanın istiklalini, şerefini, yabancılara satmış, elinde hiçbir şeyi kalmamış, şaşkın ve hain bir hanedanın elinde parça parça edilmiş, yabancılardan esaretine bırakılmış bir yığın idik. Bugün açtığı büyük milli savaş bayrağı altında parçalanan bu değerli milleti bir araya toplayıp bütün bir düşman alemine karşı koyan ve onu yenen büyük Başbuğ’umuzun kurtardığı hür, yurdumuzda bütün cihana sesini duyuran, derli, toplu, nizamlı, teşkilatlı, medeniyetli bir milletiz, bir varlığız. Bu şuurlu ve köklü varlığı bize yaratan büyük Gazi’nin en büyük eseri olan hiç şüphesiz Cumhuriyet idaresidir.” 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1933 /Babalık

Babalık gazetesinin 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1933 günü sayısında yayımlanan bir diğer yazı olan Cumhuriyete Nasıl Girdik? yazısı ile Milli Mücadele dönemi kısaca bahsedilmiş, sarayın saltanatın milleti hiçe saydığı anlatılmış, Türk milletinin verdiği mücadele ile Cumhuriyeti inşa ettiği vurgulanmıştır. Ayrıca 10 yıl içinde yapılan inkılaplar sayesinde medeni yaşama geçiş aşığıdaki ifadelerle anlatılmıştır.

“Cumhuriyetin ruhumuzdaki asil cevheri, nemalandırmakta öyle tılsımlı bir muvaffakiyeti vardı ki vaktiyle Türkü, medeni kabiliyetlerden mahrum zanneden Avrupa efkârı umumiyesi bugün Türkiye Cumhuriyeti’nin medeniyet ailesi içinde hatırı sayılır bir mevcudiyeti olduğunda müttefiktir.

Cumhuriyetimiz içtimai nizamımızda yaptığı ıslahata geniş bir vicdan hürriyeti ile başladı. Laik Cumhuriyetimiz neşret-i aile hukuku kanunuyla Türk kadınına çarşaftan sıyrarak, erkeğine medeni bir hayat arkadaşı yaptı Büyük rehberimizi çok makul mütalalarını candan benimseyen yüksek milletimiz, başından kızıl fesi atarak medeni kisvesini giydi. Bu hamleleri her zaman inkılapçı neslimizin göğsünü kabartacak muvaffakiyetler takip etti.

Başka milletlerin ancak birkaç asırda yaptığı ıslahatı Cumhuriyetimiz on sene gibi kısa bir zamanda yaptı ve meyvelerini verdi. Türk soyunun dünya yüzünde en yüksek biricik kök olduğunu bütün dünyaya tanıtan kaynağımızın hakiki tarihi yazıldı.

Bayram Konya’da tam mana ve heyecan ile kutlandı. Günlerden beri devam eden bayram hazırlığı 28 Teşrin-i Evvel 1933 akşamına kadar ikmal edilmiş, şehir kenar mahallelerine kadar bayraklar, taklar, yeşillikler, fenerler, elektriklerle süslenmişti. Bütün memlekette hummalı bir faaliyet ve hareket vardı. Belli idi ki bu bayram hareketli ve heyecanlı olacaktı.” 29 Teşrin-i Evvel (Ekim) 1933 /Babalık

Gazetenin diğer sayfalarında Cumhuriyet ile ilgili şiirler, destanlar yer almıştır. 10. Yıl kutlamaları büyük bir coşku ile ülkenin her tarafında olduğu gibi Konya’da da icra edildi. Konya’da yapılan kutlamalara dair haberler 3 Kasım 1933 tarihli Babalık gazetesinde Cumhuriyet Bayramı başlıklı haberde şekilde yer almıştır.

“Bayramın Birinci Günü”

Vilayet kutlama komisyonun tertip ettiği programa göre saat tam dokuz buçukta ordumuz, izciler, mektepler sporcular, muhtelif cemiyetler ve halk cumhuriyet meydanında gösterilen yerlerini işgal etmişlerdi. Meydanın ortasında büyük gazinin nutkunu Konya’ya dinletecek radyoda hazırlandı.

Saat onda radyo büyük merasimin Ankara’ da başladığını bildiriyordu. Bu dakikada radyodan gelen yüksek gürültüler uğultular bir an için bizi Ankara ile birleştirmişti. Biraz sonra gazinin veciz ve çok heyecanlı nutku başladı. Bu nutuk Ankara’yı nasıl yerinden oynattıysa Konya’mızı da yerinden oynattı. Radyodan gelen binlerce yaşa, var ol seslerine, alkış tufanlarına Konya’mızda aynı zamanda iş-tirak ediyordu. Bu dakikalar bayramın en heyecanlı en vakur dakikaları olmuştur.

Kutlama ve resmigeçit törenleri bugüne kadar görülmemiş en güzel şekliyle icra edildi. Halk coşkun nutuklarla ve milli oyunlarla akşama kadar eğlenmiştir. Geceleyin 5 buçukta fener alayı başlamış şehir fenerlerle nura boğulmuştur. Saat 20’de bir grup asker, bütün mektepler cumhuriyet meydanında toplanmışlardır. Cumhuriyetimizin nasıl ilan edildiği hakkındaki Ankara’daki konferans radyodan dinlenmiş bunu takip 101 pare top endah edilmiştir. Top atışından ve halkta saygı duruşunda bulunmuştur. Fener alayı, gece 12’ye kadar coşkuyla devam etmiştir.

Bayramın 2 ve 3. günlerinde de halk yorulmadan, usanmadan bayrama ve cumhuriyete karşı muhabbet ve heyecanını ishar eylemiştir. İstasyon civarındaki meydanlarda atlı cirit oyunları, halk tarafından beğeniyle izlenmiştir Mektepler gece gündüz müsamere düzenlemiş, Mekteplerden bir grup ise halk evinde toplanan malül gazileri ziyaret ederek sohbet etmişlerdir. Bu toplantıları vali Belediye Reisi ve Halkevi reisi şereflendirmiştir. Ayrıca 2. gün Vali Bey tarafından halkın büyük ilgi gösterdiği yeni doğumevinin temel atma töreni yapılmıştır.

Cumhuriyet bayramının 3. günü cumhuriyet meydanında Ankara’ya gönderilecek toprak alma merasimi yapılmıştır. Vali Bey ve Kumandan Cemil Cahil Paşa,

Halk evi reisi Ferit Bey, Malül Gazilerden Nazım Bey, Muallim Nazmi Bey ve Nahit Cemal Bey tarafından mekteplere ve halka hitap edilmiştir. Hatiplerden sonra hazırlanan bir masa üzerindeki al bayrağa şehit yetimleri ve programdaki musarrah zevat tarafından birer avuç toprak konularak bağlanmıştır. Saat 12’de merasim nihayet etmiştir.” 3 Teşrin-i Sani (Kasım) 1933 /Babalık

Babalık gazetesinin 6 Teşrin-i Sani 1933 tarihli sayısında bu büyük bayramın Konya kaza, nahiye ve köylerinde nasıl kutlandığını anlatan yazılarını neşreder. Cumhuriyetin onuncu yıl kutlamaları genç cumhuriyetin on yıl içinde inkılaplarla nasıl modernleştiğini, nasıl geliştiğini tüm dünyaya göstermesi bakımından bir meydan okumadır. Bu meydan okuma tüm Türk milletinin iştiraki ile coşku ve heyecanla kutlamalarla kendini göstermiştir. Yapılan kutlamalar basın yayın organlarıyla tüm ihtişamıyla Türk halkına aktarılmıştır. Konya da bu kutlamalar halkın büyük ilgisiyle gerçekleşmiş gerçekleşen kutlamalar törenler etkinlikler Babalık gazetesi ile halkla tekrar buluşmuştur.

Sonuç:

29 Ekim, 15 Mayıs 1919'da başlayan savaşlarda yıllarca süren yokluk, acı ve gözyaşının sona erdiği gündür. 29 Ekim 1923 sadece Cumhuriyet'in doğum günü değildir. 29 Ekim, asırlardır süren gerici zihniyetin, milli ve birlik olamamanın, Türk olma şerefini haykıramamanın son bulunduğu gündür.

Türk siyasal yaşamında Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yılları ve bu yıllar takiben düzenlemelerin yapıldığı dönemlerin ayrı bir yeri vardır. Birinci Cihan Harbi son bulmuş, Mondros Ateşkes Antlaşması yapılmış, Emperyalist devletlere karşı bağımsızlık mücadelesi verilmiştir. Yeni kurulan Cumhuriyet rejimi, mevcut eski rejimi değiştirme çabası içerisine girmiştir. Bu noktada basına çok önemli bir görev düşmüştür. Anayasa, devlete basın ve haber alma özgürlüklerini sağlayacak önlemleri almayı bir görev olarak yüklemiştir. Çünkü basın, demokratik yaşamın iklimidir, demokratik yaşamın doğasıdır, demokratik yaşamın temelidir. Gerek milli mücadele dönemi gerekse de milli mücadele sonrası dönemde, basına büyük görevler düşmüş, mevcut siyasi yapı, basından önemli ölçüde istifade etmek istemiştir. Yeni bir yapı kurulurken basından, eleştiri değil destek beklenilmiştir

Konya tarihinden aldığı zenginlikle, Milli Mücadele yıllarından itibaren, Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulana kadar önemli roller üstlenmiş, o dönemlere ait önemli kaynaklara da ev sahipliği yapmıştır. Bu önemli kaynakların başında Milli Mücadelenin yanında ve safında olan Konya basını gelmektedir. Cumhuriyetin ilanı ile Babalık gazetesi Cumhuriyeti ve kazanımlarını halka aktarmayı kendine vazife edinmiştir.

Babalık gazetesinde Cumhuriyetin ilanı ile ilgili yazılar incelendiğinde genelde milletin başına bela olmuş saltanat rejiminin kötü günlerinden Cumhuriyetin ışığı ile kurtulduğunu anlatılmıştır. Cumhuriyet ile ülkenin çağdaşlaşma yolunda hızlı ilerlemeler kaydettiği yapılan birçok inkılap ile halkın modern hayata kavuştuğu, eski kara günlerin unutulmaması, Türk milletini esir etmek isteyenlere yaptığı meydan okuma ve kazanılan savaşların Cumhuriyet ile taçlandırıldığı anlatılmıştır. Gazi Mustafa Kemal ile Milli kahramanların hiçbir zaman unutulmaması ve her daim onlara şükranlarının sunulması vurgulanmıştır. Gazinin her ne pahasına olursa olsun Cumhuriyetin korunması ve muhafaza edilmesi gerektiği ve bunun tüm milletçe ve özellikle gençler tarafından yapılması sözleri aktarılmıştır. Cumhuriyet ile ekonomik kalkınmanın öneminden bahsedilmiş, Cumhuriyet Bayramı kutlamaları ile halkın yeni bir kimliğe ulaşması amaçlanmıştır. Bu amaçla Cumhuriyet Bayramı törenlerine büyük önem verilmiş hazırlıklar günler önceden başlamış, Türk'ün bu en büyük bayramı coşku ve heyecanla kutlanmıştır. Konya'da icra edilen kutlamaların halk tarafından benimsenen Cumhuriyet'e yararlı şekilde icra edildiği anlaşılmaktadır. 10. Yıl kutlamaları ile dünyaya okunan meydan tüm ihtişamıyla gerçekleşmiştir.

Türk milleti Atatürk'ün bu veciz sözüyle Cumhuriyetine her zaman sahip çıkacaktır.

Dr. Osman AKHAN

“Benim naçiz vücudum, bir gün elbet toprak olacaktır; fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet yaşayacaktır. Ve Türk milleti emniyet ve saadetinin kefilisi olan prensiplerle, medeniyet yolunda, tereddütsüz yürümeye devam edecektir.”

Kaynakça

ARABACI, Caner, AYHAN, Bünyamin, DEMİRSOY, Adem ve AYDIN, Hakan, (2009), *Konya Basın Tarihi*, Konya: Palet Yayınları.

DOĞANER, Yasemin, (2007), “Cumhuriyetin Onuncu Yıl Kutlamaları”, *Askeri Tarih Araştırmaları Dergisi*, 5(9): 119-143.

GÖKÇEER, Fikri (1996). “Ulusal günlerimiz ve Mustafa Kemal Atatürk”, *Türk İdare Dergisi*, 411: 41-45.

Komisyon, *Yurt Ansiklopedisi* (1981), Cilt VII, İstanbul: Anadolu Yayıncılık.

ÖNDER, Mehmet (1949). *Konya Matbuatı Tarihi*, Konya: Halkevi Yayını.

ÖNDER, Mehmet, (1999), “Cumhuriyet’ten Önce ve Cumhuriyet Döneminde Konya’da Basın”, *Milli Mücadeleden Günümüze Konya* (1915-1965) Cilt I, Konya: T.C. Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü.

ÖZTOPRAK, İzzet (1981). *Kurtuluş Savaşı’nda Türk Basını*. Ankara: Türkiye İş Bankası Yayını.

ŞAPOLYO, Enver Behnan (1969). *Türk Gazeteciliği Tarihi Her Yönüyle Basın*. Ankara: Güven Matbaası.

TANFER, M. Vehbi, (1997), “Atatürk’ün Türk Milletine Armağan Ettiği Milli Bayramlar”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 13-3: 1039-1052.

TEMEL, Faruk, (2020), “Türkiye’de Cumhuriyet Vatandaşının İnşasında Basın”, *Selçuk İletişim Dergisi*,13(2): 409-437.

Extended Abstract:

At the beginning of the 20th century, the Turkish people faced the danger of extinction. With the Mudros Armistice Treaty signed at the end of World War I, every part of Anatolia came under a de facto occupation. The people, on the other hand, were in need and destitution and trying to make sense of what was happening. Under the leadership of Mustafa Kemal, the great Turkish people did not accept this captivity, which was deemed suitable for them, and fought a great struggle against the invaders in the way of independence and gained independence at the end of this War of Independence. The Turkish people, who were not satisfied with this, worked hard to bring the country to the level of modern civilizations under the leadership of Mustafa Kemal, whom it had brought out of its bosom. Mustafa Kemal, who first liberated the country with the nationalist cadres he formed, performed profound deeds by ensuring the awakening and organization of the Turkish people.

Many reforms were implemented in the early years of the Republic with the idea of creating a new nation by uniting all citizens and very important steps were taken in this line. With the Republic Day, which is one of the most important days of national unity and solidarity, the administration of the Turkish nation was taken from a single person and given to them. Thus, the Turkish nation gained the right to self-determination as a result of the revolution they staged. The Republic, which was the biggest step of the Turkish revolution, was proclaimed on October 29, 1923. Then, it was decided officially in the session of the Assembly dated 19 April 1341 (1925) that the Republic Day be celebrated with ceremonies every year as a national holiday.

During and after the foundation of the Republic, the Turkish press had very important duties. The correct explanation of the Republic and the Revolutions to the public was made by media outlets during and after the National Struggle in line with the objective of raising the nation to the level of contemporary civilizations. The Babalık newspaper, which is one of the most important milestones in the history of the press in Konya, published many news, articles, poems and photographs in its pages in order to promote the Republic and revolutions to the public. Since the period of the National Struggle, Konya has stood by the newly established Republic of Turkey in every sense and taken its place in its ranks. Konya supported the young Republic with its local press and made its enthusiasm for the Republic felt in the columns of its newspapers every 29 October.

In this study, a period of ten years since the proclamation of the Republic was investigated in order to reveal how the proclamation of the Republic was covered in the Konya press, and instances of the news and celebrations about the Republic were tried to be presented. The articles about the Republic and celebratory ceremonies in the Babalık newspaper on the proclamation day and anniversaries of the Republic constituted the aim of our study.

The Babalık newspaper began to be published on January 6, 1910 with a team formed by Yusuf Mazhar Bey. Just below the title of Babalık, there was the statement

“This is a Turkish Newspaper that comes out every day”. The newspaper Babalık, which began to be published during the Constitutional Monarchy and continued its activities in the period of National Struggle and the Republic, remained in print for 42 years and became took its place among long-running newspapers. The fact that it gave the messages that it was with the people and that it was the voice of the people during the period of the War of Independence between 1919 and 1923 and that it also published articles supporting the idea of Struggle was the most important evidence that the newspaper acted with an active journalism approach in a period when it was most important. Continuing its publication as the loudest voice of the War of Independence, the Babalık newspaper was always supported by Mustafa Kemal. With the proclamation of the Republic, the Babalık newspaper took it upon itself to convey the Republic and its achievements to the public.

When the articles about the declaration of the Republic in the Babalık newspaper are examined, it is seen that in general, the newspaper stated that the Republic’s light brought an end to the grim days of the sultanate regime that had plagued the nation. It was explained that the country made rapid progress towards modernization with the Republic and the people attained a modern life with many reforms implemented. It was emphasized that the dark days of the past should not be forgotten, and that the defiance of those who wanted to capture the Turkish nation and the wars won were crowned with the Republic. It was further emphasized that Gazi Mustafa Kemal and the National heroes should never be forgotten and people should always show their gratitude to them. Gazi’s words that “The Republic should be protected and preserved at all costs and that this should be done by the whole nation and especially by the youth” were conveyed to the public. With the Republic, reference was frequently made to the importance of economic development, and people were intended to attain a new identity with the Republic Day celebrations. For this purpose, great importance was attached to the Republic Day ceremonies, the preparations began days ago, and this greatest holiday of the Turks was celebrated with enthusiasm and excitement. It is understood that the celebrations held in Konya were performed in a manner worthy of the Republic adopted by the public. The new Republic challenged the world in its 10th anniversary and this was reflected in the celebrations in all its glory.

The Turkish nation will always protect its Republic with the following maxim of Atatürk. “My humble body will surely turn to earth one day, but the Republic of Turkey will live forever. And the Turkish nation will continue to walk the path of civilization without hesitation, with the principles that are the guarantors of safety and happiness. “

